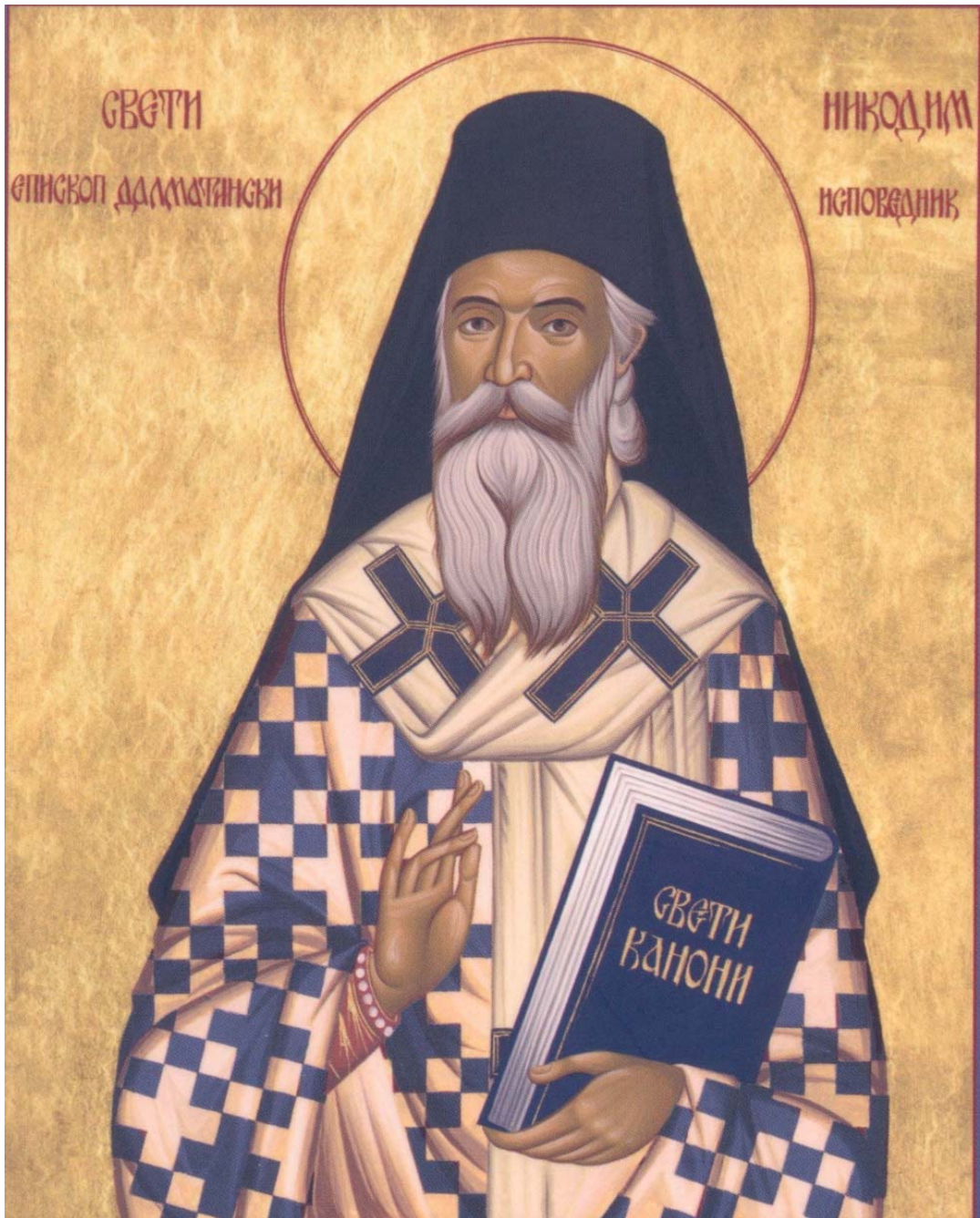

**МЕСЕЦА МАРТА
У 20. ДАН.
[МЕСЕЦА СЕПТЕМБРА
У 21. ДАН.]**

**СЛУЖБА СВЕТОМ
НИКОДИМУ [МИЛАНУ],
ЕПИСКОПУ ДАЛМАТИНСКОМ,
ИСПОВЕДНИКУ ПРАВОСЛАВЉА.**

МЕСЕЦА МАРТА У 20. ДАН.*¹

[МЕСЕЦА СЕПТЕМБРА У 21. ДАН.]*²

**СЛУЖБА СВЕТОМ НИКОДИМУ [МИЛАШУ], ЕПИСКОПУ ДАЛМАТИНСКОМ,
ИСПОВЕДНИКУ ПРАВОСЛАВЉА.*³**

НА ВЕЛИКОМ ВЕЧЕРЊУ.

[Стихословимо:] „Блажен (је) човек ...“

На „Господе завапих ...“ стихире на 6, глас 5:

Преславни Никодиме, неразорива стено вере Православне, смиреномудријем својим, којим те овенча Христос, Бог наш, ти разобличи лукавства подле јереси и показа се истинитим наследником Царства небескога. Зато ти и ми верно кличемо: Радуј се, оче Никодиме, многоцени бисере апостолске Далмације. **[Два пута.]**

Умом предивни, бодри учитељу, оче Никодиме, свештенодејством Цркву украсивши и огњезрачним списима својим јеретичка бунцања сатрвши, паству поверену ти, као добри пастир сачувао јеси, зато ти ми, чеда твоја, кличемо: Моли Христа Бога да спасе душе наше! **[Два пута.]**

Равноапостолни Никодиме, изложен порутама и безакоњу, које непријатељ рода људског пројави кроз најближе сараднике твоје, показао си се и бескрвним мучеником. Упркос томе, ти се непоколебљиво држаше Невидљивога, као да Га видиш, те следујући једином Човекољупцу Христу, сачува једномислије вере истините. **[Два пута.]**

Слава ... глас 5:

^{1*} дан упокојења. Упокојио се на Велики петак 20. марта / 2. априла 1915. године.

^{2*} дан преноса моштију 21. септембра / 4. октобра 1930. године мошти пренете из Дубровника у Задар.

^{3*} текст доносимо према издању: „Свети Никодим Епископ далматински (1890-1911) – Предлог за уврштење у Календар светих СПЦ“, Истина – издавачка установа епархије Далматинске, Београд – Шибеник, 2008. стр. 103-133, приредио: еп. Далматински Фотије (Сладојевић). Овај предлог из неких разлога за сада није прошао на Архијерејском сабору СПЦ, но св. Никодим се локално поштује као свети у његовој Далматинској епархији.

Стих: Блажен је човек који се боји Господа, у заповестима Његовим хтеднуће веома.*⁶

Достојни учитељу канона апостолских, од младости крстоносном Аслужењу научен, Господ те венцима неувенивим увенча. О, неизрецивог милосрђа Твог Госпoде, што нас удостоји да те кроз подвиг блаженог Никодима непрестано славимо. **Слава ... глас 6:**

Радуј се праведни Никодиме, јер на бранику Православља као огњени стуб непоколебиво стајаше и многе невоље претрпе. У подвигу своме уподоби се древним Оцима православног рода српског. Зато ти ми верна чеда твоја вапијемо: Заједно са Симеоном Мироточивим, Светим Савом, Василијем Острошким и мучеником Лазаром Косовским, моли свеблагог Бога да спасе душе наше.

И сада ... Богородичан, глас исти:

Богородице, Ти (је)си лоза [истинита, на којој нам израсте Плод живота; Теби се молимо, моли се Владичице, са свети(теље)м Никодимом, и са свима светима: да се спасу душе наше.]*⁷

Тропар, глас 8:

Златогласна трубо Православља, мачем вере сакрушио си подле јереси; винувши се у несагледиве висине богословља, одбранио си веру истиниту. Медоточни проповедниче нераздељне Тројице, богоглаголиви Никодиме, моли Христа Бога, да спасе душе наше. **Слава ... и сада ... Богородичан васкрсни, глас исти:**

Ти који си се нас ради [родио од Дјеве, и распеће претрпео, Благ; срушио смрћу смрт, и Васкрсење показао као Бог – не презри оне које си саздао руком Твојом, покажи човекољубље Твоје, Милостиви, прими Богородицу која Те је родила, и моли се за нас; и спаси, Спас(ит)е(љу) наш, народ [Твој] очајни.]*⁸

⁶* Пс. 111,1.

⁷* наш превод Богородичана, пошто се у изворнику не даје.

⁸* наш превод васкрсног Богородичана, пошто се у изворнику не даје.

НА ЈУТРЕЊУ.

На „Бог (је) Господ ...“

Тропар [светога, глас 8:

Златогласна трубо Православља ...] [Два пута.]

Слава ... и сада ... Богородичан:

[Ти који си се нас ради родио од Дјеве ...]

По првом стихословљу, сједален глас 1:

На камену вере непоколебиво своје хођење утврдио јеси, тако благодаћу Божијом и јуначким трпљењем непријатеља посрамио јеси, богомудри Никодиме. Зато те ми данас као новог Лазара Српског прослављамо и Богу непрестано кличемо: Алилуја!

Слава ... и сада ... Богородичан:

Чудо над чудима, Благодатна, гледајући у Теби, сва твар се радује: јер си зачала бесемено, и родила си неизрециво, Онога Кога Анђелски чиновни не могу гледати: Њега моли за душе наше.

По другом стихословљу, сједален глас 3:

Мирисни цвете светосавља, непосрамљени исповедниче Православља, усрдно си Христу служио науком јеванђелском род српски хранећи. Неустрашиво непријатеље Цркве Христове разобличујући, многе муке и страдања поднео си. Зато ти смрт као покој дође, архијереју блажени. А ми видећи како Господ чудесно прославља смерне слуге своје, непрестано му кличемо: Алилуја!

Слава ... и сада ... Богородичан:

Красоти дјев(ичан)ства Твога, и пресветлој чистоти Твојој, Гаврило задививши се клицаше Ти, Богородице: Коју ћу ти похвалу достојно принети? Како ли ћу те назвати? – немоћујем и вансебујем. Зато, као што ми је заповеђено, кличем Ти: Радуј се, Благодатна.

По: „Хвалите име Господње ...“ Величаније:

Величамо те, светитељу оче Никодиме, и поштујемо свету успомену твоју, јер ти молиш за нас Христа Бога нашег.

Псалам [изабрани]: Послушајте ово сви народи:^{*9}

По Полијелеју, сједален, глас 8:

О мудра, преосвештена главо, колико си својим свештеним списима двоједушне непријатеље Истине разобличио, толико си Цркву Христову обогатио, а душу своју у руке Господу чисту предао. Зато, ми чеда твоја, радосним гласом појемо Човекољупцу: Алилуја!

Слава ... **и** сада ... **Богородичан:**

Радуј се, Ти која си кроз Анђела примила радост света! Радуј се, Ти која си родила Творца Твог и Господа! Радуј се Ти која се удостоји да будеш Мати Божија!

Степена, први антифон 4. гласа.

Прокимен:

Часна је пред Господом смрт преподобних Њехових.^{*10}

Стих: **Ш**та ћу узвратити Господу за све што ми је дао?^{*11}

Све што дише ... **Читање Јеванђеља по Луки зачало 64.**

По 50 псалму стихира, глас 6:^{*12}

Радуј се праведни Никодиме, јер на бранику Православља као огњени стуб непоколебиво стајаше и многе невоље претрпе. У подвигу своме уподоби се древним Оцима православног рода српског. Зато ти ми верна чеда твоја вапијемо: Заједно са Симеоном Мироточивим, Светим Савом, Василијем Острошким и мучеником Лазаром Косовским, моли свеблагод Бога да спасе душе наше.

Канон светом исповеднику Никодиму [еп.] Далматинском, глас 8.

Песма 1. Ирмос:

Прешавши воду као копно и побегавши од египатскога зла, Израиљац клицаше: Избавитељу и Богу нашем појмо.

^{9*} Пс. 48,1.

^{10*} Пс. 115,6.

^{11*} Пс. 115,3.

^{12*} Ова се стихира пева као Стиховни Славник.

Припев: Свети оче Никодиме, моли Бога за нас!

Богоблажени Никодиме, златоусти поборниче вере истините, данас празнујемо свети спомен твој.

Господ ти дарова талант велики да ум свој узнесеш до највиших висина богословља и покажеш се необоривом стеном вере Православне.

Од младости, Никодиме свети, ти призван би богословљу пресветом да као сасуд чисти послужиш светој Цркви својој. **Богородичан:**

Једнога од Тројице, родивши Мати Дјево, Њега умоли Владичице, црквама да дарује мир и народу опроштај.

Песма 3. Ирмос:

Небескога свода врхотворче Господе, и Цркве градитељу, Ти мене утврди у љубави Твојој; крају жеља, тврђаво верних, Једини Човекољупче.

Никодиме свеславни, презревши светске науке и сујету, безрезервно си се предао Богу и скрушено следио свету вољу Његову.

Тако, тебе, сиромашног земаљским богатством, Господ изабра и удостоји вечних и неисказаних блага.

Никодиме свети, ти заиста би вођен Духом Пресветим, Који те подведе у Русију далеку и наоружа свеоружјем Својим на добробит Цркве Христове.

Боравећи у Русији, испијао си најмедније догмате вере Православне, одлучивши да животом својим будеш браник Истине, посветио си се изучавању канона Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве. **Богородичан:**

Радост Ти Гаврило принесе, Свецарице, и ми земни радост приносимо Ти, радуј се, кличемо Ти сви, носило светлости велике, које нас причасницима, учини Твојим молитвама.

Сједален, глас 3:

Као сунце светозарно не помрачи се ни у најтежим искушењима, и удостојивши се Царства Небеског, ми верна чеда твоја вапијемо ти: Оче Никодиме, моли Христа Бога да и нас обасија зрацима светлости незалазне. **Слава ... и сада ... Богородичан:**

Божанска скинија Бога Слова била јеси, једина пречиста Мати Дјево, чистотом анђеле превазишла си, и најништавнијег од свих, оскрнављеног плотским сагрешењима, очисти божанским твојим молитвеним водама, дарујући Чиста велику милост.

Песма 4. Ирмос:

Господе, чух тајну Твога домостроја спасења, разумех дела Твоја и прославих Твоје Божанство.

У свим дјелима твојим, свети Никодиме, видимо да Света Црква и Сам Христос беху сав живот твој, јер стреле пагубне јереси ти бритким умом и пером претвараше у ништа.

Златозарна трубо и проповедниче Свете Тројице, разобличио си нова учења Л атина и лукаве замке злонамерника, који обмањиваху и одрођаваху народ од Саме Истине.

Отпале од вере си поново приводио вери прадедовској, прељубнике и разбојнике си обраћао покајању, о преславни Никодиме.

Богородичан:

Купина Те показа боговидцу на гори давно, Богородице, јер Те сачува Емануил неопалиму.

Песма 5. Ирмос:

Просвети нас заповестима Твојим, Господе, и мишицом Твојом узвишеном, подај нам мир Твој, Човекољупче.

Претрпевши многа разочарења и страдања, и показавши се тврђавом истинитом, предао си се безмерним висинама богословља.

Човек који шеснаест година живљаше поред тебе и издаваше за пријатеља твога, намисли велико зло и непријатељство у срцу своме. Он све то учини из неизмерног властољубља и славољубља свога, али напасти и стреле, којима мишљаше наудити теби, вратише се њему, те сконча као негда сам Јуда.

Господ те чак и тако учини сличним Себи, а ти претрпе и последње зло ненавидника, опростивши и сакривши срамоту и грех ближњега, и тако опет одбрани Цркву Христову. **Богородичан:**

Грех првога човека Адама, у свет нам смрт унесе, ал' Твојим рођењем пресветим бива уништен, Богородице.

Песма 6. Ирмос:

Излићу молитву Господу, и казаћу Му туге моје, јер се душа моја испуни зала и живот се мој приближи аду, и молим се као Јона: Боже, изведи ме из трулежи.

Унижен и злостављан речима лажних ти пријатеља, Господу си открио уздахе срца свога, молећи Га да те помилује и дарује духовну и телесну снагу да до последњег даха и речи покажеш се истинитим исповедником вере Православне.

Господ ти тако и дарова сродну душу и помоћника епископствовања твога – Герасима мудрога. Али, његова душа се ускоро пресели у небеске одаје, а са њом, по речима твојим, однесе и половину духовнога бића твога.

Иако унижаван од сународника својих, ти им васцелим животом својим послужи, сведочећи да је убоги слуга велики пред Богом. А као круну свога рада, ти записа историју Православља у Далмацији и сматраше ту књигу за најдраже своје чедо. **Богородичан:**

Твоја богосместива утроба, јави се часнија од херувимског престола, Богородитељнице чиста, Владику свих симестила.

Кондак, глас 2:

Наслађујући се, богомудри, на извору вере Православне, и медоточно изливши у списима својим истине њене, као рајско дрво живота процветао си оче Никодиме. **Икос:**

Неустрашиви пастиру Цркве Христове, истиноречиви учитељу Никодиме, од младости украсивши се врлинама, ти се истински потруди и за име Христово многа гоњења и неправде претрпе, зато ти ми као непоколебивом стубу Вере Православне кличемо: Радуј се, украсе и свестрадални љубитељу Цркве Православне! Радуј се, за Истину неустрашиви поборниче! Радуј се, Богом обдарени, јер си таланте дароване ти, на корист Цркве Христове устостручио! Радуј се, јер си Богу неуморно служио! Радуј се, Богом надахнути правде ревнитељу! Радуј се, јер списима својим разобличи безобзирне јеретике! Радуј се, дучо неугасива, списима си

својим Истину одбранио! Радуј се, јер си Православље међу Латинима сачувао! Радуј се, јер и данас својим списима љубав проповедаш и Православље браниш! Радуј се, јер си род свој од латинских учења бранио, и као верно стадо Христу непрестано приводио! Радуј се, јер се душом једнак апостолима показа! Радуј се, тражитељу пута спасоносне незлобивости! Радуј се, поборниче непролазног благочешћа! Радуј се, иако од многих клеветан и зломом ненавидника ометан, необориви носиоче бремена лаког! Радуј се, православне Далмације дивни чувару! Радуј се, штедри заштитниче древних светиња стада ти повереног! Радуј се, праведни оче Никодиме, јер си за помоћнике – светог Саву Српског и свету браћу словенску Кирила и Методија – имао!

Овог месеца [марта] у 20. дан спомен међу светима оца нашег, Никодима, епископа далматинскога, исповедника.

СТИХОВИ:

„И ми вам благовјестимо да је обећање,
дато оцима, Бог испунио нама,
дјечи њиховој, васкрснувши Исуса.“*¹³

Овај преблажени и богоносни отац наш и учитељ Цркве, Никодим живљаше на древним православним просторима, свештене Далмације. Док, он столоваше у граду Задру који у то време беше под влашћу Млетака, поверна му паства, између осталог, бивствоваше и под тешком аустроуграском владавином.

Родитељи овог благог пастира беху благочестиви вером и велики у хришћанском трпљењу. Они живљаху веома скромно, чак и оскудно. Отац му Тривун, потомак веома побожне српске породице у Далмацији, бављаше се трговачким занатом у аустроугарском граду Шибенику. Мати му Марија, пореклом Италијанка, свим срцем прими веру Православну; и касније како и сам свети владика Никодим сведочаше *постаде таква православка, да беше боља од многих, које се у тој вери родише, те таква остаде и до своје блажене кончине.*

^{13*} Д. ап. 13,32.

Овај велики бранитељ вере Православне, отац наш Никодим, упркос свим невољама и тешкоћама успе да заврши високе школе, како световне тако и духовне. По повратку из Русије, након школовања на Кијевској духовној академији, верно послужи Цркви Христовој као учитељ и духовни отац православне цркве*¹⁴ у Далмацији.

Када је аустроугарска власт покушала да наруши црквено-канонски поредак свете Цркве Христове, овај богонадахнути јерарх устаде јеванђелски и пером да брани Ону коју *ни врата ада неће надвладати*, те у том подвигу истрајаше све до своје блажене кончине. А каква све гоњења, клевете, лукавства и насртаје достојанствено поднесе овај Светитељ Божији, у једном од својих, за веру отачку и Цркву Христову, дела непобитних и сам детаљно приповеда.

И будући Промислом Божијим уздигнут на трон Епископа далматинских, смиреномудри отац наш Никодим благодушно још већа страдања, не само од безбожне власти, већ и од оних који стадо Христово хоћаше да поунијате, претрпе. Али, као што од давнина велики наши Оци устајаху у одбрану вере Православне, тако ни праведни Никодим не устукну пред новим учењем Латина, већ огњено и са великим усрђем учаше свеосвећена чеда своја и верни православни род српски љубави Христовој и хоћењу уским путем ка горњем Јерусалиму.

Апостолски ревноваши у винограду Господњем, непоколебиво се држећи Невидљивога као да Га види, овај богомудри пастир и проповедник науке Христове удостоји се да на дан великих страдања Христових преда своју трудољубиву душу у руке Оца Небеског.

Али и сада, као миомирисни изданак лозе светосавске, овај богоносни Светитељ, делима и подвигом својим силно крепи и утврђује душе наше. **Амин.**

Песма 7. Ирмос:

Некада у Вавилону младићи, који беху дошли из Јудеје, вером тројичном угасише пламен пећи, појући: Благословен си Боже отаца наших.

^{14*} у изворнику: школе.

Тако си се и словом о Богу, бескрвним мучеништвом и непоколебљивим исповедањем вере Православне, показао светим проповедником једносуштне Тројице.

Попут осталих великих јерарха, твој живот би испуњен прогонима и клеветама; али твоја богонадахнута реч и богоподобни ум, попут двосеклог мача, сасецаше бројне јереси и развејаваше сваки облак таме, начињен од зависти јудоликих пријатеља твојих. **Тројичан:**

Главим Те, једносуштна Тројице; Оче нерођени, и Сине оваплоћени, и Душе исходећи; милошћу Твојом, спаси нас, недостојне слуге Твоје. **Богородичан:**

Гтену те хришћанима и наду спасења Бог изабра, Владичице. Тобом нам се јави Бог у телу, палих образ Собом обновивши.

Песма 8. Ирмос:

Цара небескога, Кога поју војске анђелске, хвалите и преузносите у све векове.

Га ким да те упоредимо, блажени Никодиме? јер те твој христолики живот показа сличним највећим богословима Цркве васељенске.

Попут негда кападокијских Отаца, ти сабра основе наше вере и Подбрани је од сваке злејереси. **Тројичан:**

Триипостасна Јединице, једносуштна Тројице, једино Божанство, Оче и Сине и Душе Истине, спаси нас који Те слаavimo. **Богородичан:**

Говорника учених, ум је мраком покривен, свенепорочна Дјево, пребожанствено зачеће не разумеше, које је умним силама неразумљиво.

Песма 9. Ирмос:

Спасени Тобом, Дјево чиста, ми Те исповедамо као истинску Богородицу, величајући Те са безтелесним хорovima.

Попут светог Максима, ти исповедаше веру Православну, те попут бескрвног мученика, својим животом исписаше стослов љубави Христове.

Попут прослављеног бисера ефеског – Марка, ти разобличи сваку подлост јереси, привођивши покајању све заблуделе овце стада Христовог.

Зато се сада на небу радујеш заједно са оним, чије име ти достојно носаше, и чије подвиге богопрослављено подражаваше. **Тројичан:**

Гвесвета тројице, једносуштна државо, нераздељиво Царство, Узроче свих добара, помилуј и спаси нас. **Богородичан:**

Чудо је превелико, које чудотворећи показа Господ, неисказано уселивши се у Дјеву, и неизречено роди се у телу, на спасење народу свом, пребожанствени.

Свјетилан:

Господ ти дарова талант велики да ум свој узнесеш до највиших висина богословља и покажеш се необоривом стеном вере Православне. **Слава ... [Тројичан]:**

Главим Те, једносуштна Тројице; Оче нерођени, и Сине оваплоћени, и Душе исходећи; милошћу Твојом, спаси нас, недостојне слуге Твоје. **И сада ... Богородичан:**

Гтену те хришћанима и наду спасења Бог изабра, Владичице. Тобом нам се јави Бог у телу, палих образ Собом обновивши.

Хвалитне стихире, глас 1:

Благодат Духа Светог озаривши, укрепљивала те је у великим подвизима твојим, оче Никодиме. А ти као истинско чедо светог Православља преносио си све бриге своје на Господа. Надахнути твојим подвизима, блажени, хвалимо Цара Славе и кличемо: Господ над војскама је са нама; заступник нам је Бог Јаковљев!

Упреданом служењу Цркви Христовој, непоколебиво си исповедао, да је душа твоја у рукама Господњим свагда и да закона Његовог не заборављаш. Изабравши тако многострадални живот овде на земљи, удостојио си се предвечне светлости насеља рајских. Ми, дивећи се Премудрости Божијој, неућутно кличемо: Господ над војскама је са нама; заступник нам је Бог Јаковљев! **[Два пута.]**

Богоносни оче Никодиме, ти си по речима псалмопојца завете своје Господу испунио пред свим народом Његовим, те тако по кончини својој пред Лице Његово и предака својих непостиђен изашао. Тога ради, величамо те, кличући Ономе Који те је овенчао: Господ над војскама је са нама; заступник нам је Бог Јаковљев!

Слава ... глас 4:

Габравши се данас величајмо похвалним песмама великог јерарха Цркве Христове, блаженог Никодима, који се у трпљењу и подвизима показа неустрашивим слугом Бога Живога, и рецимо од свег срца: Радуј се, украсе и свестрадални љубитељу Цркве Православне! Радуј се, за Истину неустрашиви поборниче! Радуј се, Богом обдарени јер си таланте дароване ти, на корист Цркве Христове устостручио! Радуј се, јер си Богу неуморно служио! Радуј се, Богом надахнути правде ревнитељу! Радуј се, јер списима својим разобличи безобзирне јеретике! Радуј се, лучо неугасива, списима си својим Истину одбранио! Радуј се, јер си Православље међу Латинима сачувао! Радуј се, јер и данас својим списима љубав проповедаш и Православље браниш! Радуј се, јер си род свој од латинских учења бранио, и као верно стадо Христу непрестано приводио! Радуј се, јер се душом једнак апостолима показа! Радуј се, тражитељу пута спасоносне незлобивости! Радуј се, поборниче непролазног благочешћа! Радуј се, иако од многих клеветан и зломом ненавидника ометан, необориви носиоче бремена лаког! Радуј се, православне Далмације дивни чувару! Радуј се, штедри заштитниче древних светиња стада ти повереног! Радуј се, праведни оче Никодиме, јер си за помоћнике – светог Саву Српског и свету браћу словенску Кирила и Методија – имао!¹⁵ **И сада ... Богородичан.**

Велико славословље.

[НА ЛИТУРГИЈИ.

Служба светитељу, одн. свештеноисповеднику.]¹⁶

^{15*} очигледна сличност, готово индентичност, са хајретизмима из Икосâ.

^{16*} наш додатак, нема у изворнику.

✱ НОВИИ СЕРБАДКА РИТ ГОДА ВЪ БЛАГРАДЕ. © НОВИ СЕРБАДКА 2013. ГОД. У БЕОГРАДУ. ✱